№ 19. 26 იანვარი, ხუთშაბათი. 1866—1884 26 იანვარი, ხუთშაბათი. № 19.

«დროების» რედაქცია—სიმონსონოვის ქუჩაზე, ნაზაროვის სახლში, 1-ლი კლასიკური გიმნაზიის უკან.

ხელის-მოწერა მიიღება თბილისში რედაქციაშივე, ქუთაისში, ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში. გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Въ Тифлисъ, въ редакцію «Дроэба».

ფასი: წლით 9 მ., 11 თვით—8 მ. 50 კ.; 10 თვით—8 მ.; 9 თვით—7 მ. 50 კ., 8 თვით—7 მან; 7 თვით—6 მ.; 6 თვით—5 მ.; 5 თვით—4 მ. 50 კ.; 4 თვ.—4 მ.; 3 თვ.—3 მ.; 2 თვ.—2 მ; 1 თ.—1 მ.

დროება

გამოდის ყოველ დღე ორშაბათს გარდა.

ფასი განცხადებისა: სტრიქონზე [illegible] კაპ.; განცხადება მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვა ენებზედ.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბეჭდველ წერილებს რედაქცია არ დაუბრუნებს ავტორს.

ცალკე ნომერი «დროებისა» ღირს 5 კაპეიკი.

«დროების» ფასი პირველის თებერვლიდამ წლის დამლევამდე 8 მანათი და 50 კაპ.

«დროება» თითო ნომრობით იყიდება თბილისს გარდა:
ქუთაისში—ჭილაძის წიგნის მაღაზიაში,
ბათუმში—ალიხენოვის მაღაზიაში, ზღვის პირზედ,
გორში—საზოგადოების დეპოში,
ხაშურში—რკინი-გზის ბუფეტში—ძნელაძესთან.

იანვრის 26, თებერვლის 9 და 16
დანიშნულია
გორის «კრუჟოკში»
„მასკარადი"
იქვე დანიშნულია
იანვრის 29, თებერვლის 5, 12 და 19
საცეკვაო საღამოები
(5—2)

უფლება სარწყავ წყალზედ

თბილისი, 26 იანვარს.

უმთავრესი საფუძველი მამულების რწყვის კომისიის შრომისა ის არის—და ამ საფუძვლის მიღებისათვის კომისიას ყოველის მხრივ მადლობა ეკუთვნის—რომ მას წყალი არ მიუღია კერძო საკუთრებად, არამედ უცვნია იგი მამულის აუცილებელ [illegible]. თუ რომელიმე მამული საჭიროებს წყალსა და ამ წყალის გამოყვანა შეიძლება მეზობლის მამულიდამ, მეზობელს არ უნდა ჰქონდეს უფლება დაუშალოს არამც თუ წყალის გაყვანა, თვით არხის გადიდებაც საჭიროებისამებრ, რასაკვირველია, შემდეგ გადაწყვეტილის ფასის მიღებისა.

ამ გვარად კომისია დაახლოვება თითონ ხალხის შეხედულობას, რომლის აზრით წყალი ღვთისაა და არა ამა და ამ მეპატრონესი. კომისია გამოურიცხავს მხოლოდ ის წყლებს, რომელნიც რომელსამე მამულში ჩნდებიან და იმავე მამულში ელევიან ბოლოდ; ეს უკანასკნელი წყლები ირიცხებიან სრულს საკუთრებად მამულის პატრონისა. რაც შეეხება საერთოდ, სასოფლოდ სარწყავი წყალის ხმარებას, კომისიას ეს თითონ სოფლისთვის მიუნდვია, რომელმაც უნდა დაადგინოს ხოლმე განაჩენი ყოველ წლობით და წევრებს გაუნაწილოს მათთვის საჭირო წყალი. რადგან რწყვაში სამი უმთავრესი საგანია, ე. ი. სათავიდამ წყალის გამოყვანა, არხებში გატარება და მერმე თითონ რწყვა მამულებისა,—ამისდა კვალობაზედ კომისიას საჭიროდ უცვნია სამი გვარ მოხელეების დაყენება [illegible] შემოღებული. უფროსად უცვნია იგი, რომელსაც სათავე უნდა ებაროს [illegible]

მაგრამ რადგან ხშირია სოფლებში უსიამოვნობა სარწყავი წყალის გამო, ამისათვის კომისიას საჭიროდ დაუნახავს, რომ დაწესდეს კრება საპატიო პირთა—«დეპუტატთა რჩევა» საძნელო საქმეების გამოსარკვევად. ამ «დეპუტატთა რჩევასთან» ერთად უნდა დაწესდეს აგრეთვე იმისთანა სასამართლო, რომელიც მაშინვე განიხილავდეს დავებს ამ საგნის შესახებ, რადგან საქმის ცოტას ხნობითაც არის გადადება დიდად ავნებს როგორც ერთ მხარეს, ისე მეორეს.

ამ გვარად კომისიამ თავის პროექტით თუმცა უმთავრესი საფუძველი დაამყარა, მაგრამ ადგილობრივი საქმის მოწყობა მიანდო თითონ ხალხს და ამით მართლა რომ ნამდვილი თვით-მხედველობა გამოიჩინა. ჩვიდმეტი კი არა, ჩვიდმეტი ათასი წევრი რომ შეჰყრილიყო, მაინც არ შეეძლოთ წინდაწინვე გამოერკვიათ ყოველ-გვარი წვრილმანი შემთხვევა, რაც კი მოხდება ადგილობრივ სარწყავ წყალში წილის-მქონეთაც შორის და ამ გვარი წვრილმანი საქმეების გარჩევა უნდა მიენდოს მართლა ადგილობრივს დაწესებულებას, გინდა დეპუტატთა რჩევა [illegible], გინდა სასამართლო. ამას გარდა, ეს ადგილობრივი [illegible] სებულებანი მოვალენი იქნებიან მაშინვე გაარჩიონ საქმე, რომწამს საჩივარი მიუვათ და ამ გვარი მსწრაფლი სამართალი, მეტადრე ამისთანა საჩქარო საქმეში, ძვირფასი რამ იქნება ჩვენის ხალხისათვის, რომელიც სწრაფი სამართლით განებივრებული არ არის.

საზოგადოდ რომ განვსჯოთ, არ შეიძლება არ თანავუგრძნოთ კომისიის მოქმედებას. კომისიას საუკეთესო გზა აურჩევია: დაუდგენია მხოლოდ დედა-აზრი და წვრილმანების გარჩევა თითონ ადგილობრივი თვით-მმართველობისათვის მიუნდვია. ამით ასცდენია იგი შეცდომას ურიცხვი კომისიებისას, რომელთაც დედა-აზრი არა აქვთ ხოლმე საქმეში, წვრილმანებს უვლიან გარსა და ბოლოს ისე ებმიან შიგ, როგორც ბუზები ობობას ქსელში.

ზნეობითი დაუდევრობა.

საგანი, რომელზედაც ერთად სიტყვის თქმას გაპირებ, ჟურნალ-გაზეთობაში ისეთი არა ჩვეულებრივი საგანია, რომ დარწმუნებული ვარ, მკითხველს [illegible] იცის. იქნება [illegible] კიდეც. [illegible] საგანზე მწერლობაში კრიტიკა არ იძვრის,

«დროების» ფელეტონი, 26 იანვარი.

ბიბლიოგრაფია

(„იოვანე შავთელი (აბდულ მესია) XII საუკუნეში" (?) ზ. მთაწმინდელისა).

საზოგადოდ მწიგნობრობის საქმის რიგიანად წარმოებას დიდი მნიშვნელობა აქვს როგორც თვით მწერლობისათვის, აგრეთვე ხალხის განათლებისათვისაც; ბეჭდვითი სიტყვას განსაკუთრებითი გავლენა აქვს კაცის გრძნობა-გონებაზე, რისგამოც ცოტაოდნად დაწინაურებულს ქვეყანაში ყოველი დასი, ყოველი ადამიანი თავიანთ აზრების გასავრცელებლად მიმართვენ ხოლმე მწერლობას, ვითარცა უძლიერესს იარაღს თავიანთ წადილის მისაღწევად. ეს მარტივი აზრი ყოველს დაწინაურებულს ქვეყანაში კარგა ხანია, რაც შეგნებულია, და ამიტომაც საუკეთესო წარმომადგენელნი მწერლობისა და მწიგნობრობისა შეძლებისა-და-გვარად ცდილობენ თავიანთი საქმე რიგიანად აწარმოვონ და მით წარმატებაში შეიყვანონ სწავლა-განათლება. იქ მწერლობას და მწიგნობრობას უყურებენ როგორც დიდ მნიშვნელობიანს და წმინდა საქმეს. სხვა ქვეყნების მაგალითები ნათლად გვიმტკიცებენ, თუ რა დიდი და მძლავრი გავლენა აქვს მწიგნობრობას ადამიანზე და თუ როგორა ხმარობენ მაგ იარაღს საზოგადო საპოლიტიკო და სალიტერატურო ასპარეზზე. როგორც ყოველი საქმე, ისე მწიგნობრობაც შეიძლება სხვა-და-სხვა ნაირად იხმაროს კაცმა, რადგანაც მწიგნობრობაც ორ-პირი მახვილია. შეიძლება ისეთი რიგით მოწყობა მწიგნობრობისა, შეიძლება ისეთი სისტემის შემოტანა და ისეთი აზრების და ცნობების გავრცელება ხალხში და საზოგადოებაში, რომელთა საშუალებით შესაძლოა ხალხის და საზოგადოების გონების დაჩლუნგება, გაველურება და განათლების არა შესაფერი გრძნობების აღძვრა. აქედამ ცხადია, რომ მწიგნობრობას კაცი მეტად ფთხილად უნდა მოეკიდოს, რადგანაც იმას შეუძლიან ავის მოქმედებაც და კარგისაც.

ახლა იბადება კითხვა, თუ რა მდგომარეობაშია ჩვენი ქართული მწიგნობრობა, ვის ხელშია მოქცეული და როგორ წარმოებს? აკმაყოფილებს იგი, თუ არა თავის დანიშნულებას და რამდენად მკვიდრს ნიადაგზედ სდგას? ჩვენდა სამწუხაროდ, უნდა ვაღვიაროთ, რომ ქართული მწიგნობრობა ჯერჯერობით ვერ იმყოფება ნამდვილს კალაპოტში და ამისათვის რიგიანად ვერ სწარმოებს. დღემდის ჩვენ არა გვყოლია ხუთოდე გამომცემელთა მეტი, რომელთა შორის ძნელად მოიპოვებოდა და მოიპოვება ერთი ხეირიანი და საქმის მცოდნე პირი; ამიტომაც ჩვენ ვხედავთ მრავალს უმნიშვნელო წიგნებსა, ჩვენს უიმისოდაც ღარიბს მწერლობაში, ვხედავთ თუ როგორ ვრცელდებიან სრულიად უვარგისი და უაზრო წიგნები ხალხში, და როგორ უცოდინაროდ და უგემუროდ იბეჭდებიან. ზოგჯერ შეხვდებით რომელიმე გამოჩენილი მწერლის თხზულებას სრულიად დამახინჯებულს და ამიტომაც ყოვლს მნიშვნელობას მოკლებულს. ყოველივე ესე მით უფრო სამწუხაროა რომ ჩვენში იშვიათად შეხვდებით რიგიანად გამოცემულს წიგნს და საზოგადოდ მოთხოვნილება დაუკმაყოფილებელი რჩება.

ყველაზემოდ ნათქვამი აზრში მოგვიდა ზ. მთაწმინდელის «იოვანე შავთელი» წაკითხვის შემდეგ. ამ წიგნმა მეტად ცუდი შთაბეჭდილება იქონია ჩვენზედ, რადგანაც მის გამომცემელს, ანუ შემადგენელს არ დაუცავს არც ერთი იმ პირობათაგანი, რომლებითაც უნდა ხელმძღვანელობდეს ყოველი სინიდისიერი და საქმის მცოდნე გამომცემელი და რომელნიც აუცილებლად საჭირონი არიან მწიგნობრობის და გამომცემლობის საქმის რიგიანად წაყვანისათვის. ყოველივე ესე მით უფრო გასაკვირველია, რომ ბ. ზ. მთაწმინდელი კარგა ხანია, რაც მოქმედობს გამომცემლობის ასპარეზზე და, როგორც სჩანს, სრულიად ვერ დახელოვნებული ამ საქმეში და ამიტომაც უსისტემოდ და უცოდინაროდ მოღვაწეობს.

«იოვანე შავთელი» ბ. მთაწმინდელისა შეადგენს ვითომ და ბიოგრაფიას მე-XII-ე საუკუნის, თამარ მეფის ბრწყინვალე დროის, პოეტისას. ავტორს აურჩევია თავის თხზულებისათვის ფრიად საინტერესო საგანი ქართველი საზოგადოებისათვის; ყოველს ქართველს, რა წოდებისა და განათლებისაც უნდა იყოს იგი, ცოტა რამ მაინც გაეგონება თამარ მეფის დროზე; ყველას წარმოდგენაში ეს დრო შეადგენს შესანიშნავს ეპოქას და ამიტომაც ყოველივე, რაც კი მას შეეხება, უნდა წაიკითხებოდეს დიდის ყურადღებით და გულმოდგინებით.

ნიჭიერი და მცოდნე მწერლისათვის თამარის დრო, როგორც მრავალ მხრივ შესანიშნავი, შეადგენს სწორედ მადლიანს საგანს და ამიტომაც ყოველი რიგიანი გამოკვლევა საზოგადოდ საქართველოს ისტორიისა და კერძოდ თამარის დროისა უნდა ჩვენთვის ფრიად საინტერესო და სასარგებლო მოვლენა იყოს; მაგრამ, სამწუხაროდ, რიგიანს, საფუძ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საზოგადოებაში ხომ მაზედ ბასსს უზდელობას, უწესობას და თვით ბეზღობასაც უწოდებენ. ეს საგანი შეეხება მთელს ქვეყნებას, ყოველ ეროვნებას, წოდებას; მაგრამ ჩვენ არ გამოვუდგებით იმის ასე ვრცლად გამოკვლევას, — ჩვენ მხოლოდ შევეხებით ერთს ვერძოდ გამოხატულებას ამ საქვეყნო მოვლინებისას — სახელდობრივ იმას, თუ როგორ ეკიდება ამ საგანს ჩვენი «განათლებული» საზოგადოება. საკვირველი ეშხიანი და მიმზიდველი სიტყვაა ეს სიტყვა «განათლებული». არავითარი შუღლი, ლაქა, ზნეობითი სისუსტეე, სიბრწყინვალე — აი იმისი შინაარსი, და მერე ცოდო არ არის ამ ეპიტეტის მითვისება ჩვენის... დაუნდობელი საზოგადოებისადმი! მაგრამ ნუ შეგეშინდებათ, მკითხველო, — ამ იერიემიადიებს არ მივყვებით — მისი განახლება ულაგოდ ჩვენს დროში, მე მხოლოდ ერთს კითხვას და მოთხოვნილებას მივმართავ ჩვენს განვითარებულ საზოგადოებას. ხო გაგიგონიათ და წაგიკითხავთ კიდეც, რომ ზოგიერთნი ზნეობითნი დადგენილებანი რიგიანი კაცისათვის ისეთივე დაუთმობელნი და მკაცრნი უნდა იყვნენ, როგორც, ვთქვათ — შვილის სიყვარული. ამ რიგიან ადამიანს ყოველი ზნეობითი მრუშობა, ღალატობა კაცთა ურთიერთობაში იმდენადვე უნდა სძულდეს და აზრწუნებდეს, როგორც ყოველი ბოროტი განზრახვა საკუთარს შვილზედ. მართლაც და ნამდვილად განათლებულ საზოგადოებაში ეს ასეა: იქ საქვეყნოდ გამოაშკარავებული სიბილწე დაუთრგუნველი არა რჩება, იქ ცუდ-ნაცხამს კაცს არ ივიწყებენ და არც იმას ავიწყებენ თავიანთ სიმშრალს, მტრობას; იქ ანდაზად ნაქცევი აზრი: მითხარ, [illegible] არიან შენი მეგობრები და მე გეტყვი, რა ხარ შენო — განხორციელებულა საზოგადოების განათლებულს ნაწილში.

ჩვენში კი ამ გვარ ამხანაგთა წყობილებას სრულიადაც ადგილი არა აქვს: აქ რიგიანობა და ურიგიანობა ისეა ერთი-ერთმანეთში გადახლართული, რომ დიდი დაკვირვება უნდა, დიდი დაახლოება ადგილობრივ საზოგადოებასთან, ვიდრე კაცი მოახერხებს ნეხვიდგან მარგალიტის გამორჩევას. ეს ხო ასეა, მაგრამ ყველაზე საკვირველი ის არის, რომ ჩვენი საზოგადოების პატიოსანი ნაწილი თითქო სრულიადაც არა გრძნობს დანარჩენთა სისაძაგლეს და ისე ეკიდება ამ წუწკებს, როგორც გულითად მეგობრებს. როგორ გულ-ამშფოთებელი არ უნდა იყოს ის სურათი, როცა პატიოსანი ქალის მლიქვნელი სიტყვით მოშხირებული, გუშინდელი ფიცის გამტეხი ჯიბგირი დღეს სიმართლისათვის თავ-გაწირულ კაცთან ერთად ნადიმობს, ლხინობს! როგორ არ უნდა აენთოს კაცს ცეცხლით გული, როცა ამ გვარი კაჟბატონები პრტყელ-პრტყელ ფრაზებს ისვრიან მამულის სიყვარულზე, პატიოსნების დაცვაზე! და მერე რა ხშირია ჩვენში ეს მოვლენა! საქართველოს პაწაწინა საზოგადო ასპარეზი წალეკილია ამ გვარი ორ-ფეხებით: მწერლობაში, მასწავლებელთა, მკურნალთა დასში არა ერთი და ორი მაგალითი შეიძლება დაასახელოს კაცმა, დასახელებაც კი საჭირო არ არის, — ყველამ, ვისთვისაც კი ღმერთს სმენა მიუცია, იცის ეს, მაგრამ, საუბედუროდ, ეს ცოდნა [illegible] ვით განდევნოს უპატივრობა.

მეორეს მხრით ცოდოა იმის თქმაც, რომ ხსენებული ბოროტება არ აჯავრებდეს ქართველი კაცის კეთილ გულს; მაგრამ სამწუხაროდ ის არის, რომ ეს ჯავრი ხანგრძლივი არ არის, მეტყობამებრ აპილპილდება პატიოსანი გვამის მეორე წუთსავე შარშანდელი თოვლსავით ავიწყდება თავისი მრისხანება. ეს უკანასკნელი, როგორც ის თოვლი, არავითარ კვალს არა სტოვებს რიგიანი კაცის მეხსიერებაში, ცოტაოდნათაც არა სცვლის იმის ბოროტთადმი ურთიერთობას. ერთხელ ერთს ჩვენს მოწინავე ლიტერატორს უსაყვედურეს: «სირცხვილი არ არისო, რომ ისე მეგობრულად ეპყრობი ამა-და ამ კაჟბატონსაო, ხო კარგად იცი რა საზარელი საქმე ჩაიდინაო», «მე კაი, ქალოო», უპასუხა იმან, «ჩვენ რომ მაგეებს გამოვუდგეთ, თავსაც შემოვრავის დავუკრავთო.» ერთის მხრით სურათი, მკითხველო, და მეორეთი — მცველი ტურგენიევისა, როდესაც პუშკინის იუბილეიზე კატკოვისაგან მისადმი მეგობრულს ხელსზედაც არ შეხედა.. ეს ესე ფიქრობდა და იქცეოდა ერთ-ერთი ჩვენი მოწინავე ლიტერატორი, და სხვას რაღა უნდა ვკითხოს?!

დიდი უბედურებაა ეს მოვლენა ჩვენის წარმატებისათვის, საშინლად ამახინჯებს ჩვენს საზოგადო ცხოვრებას და აბრკოლებს მოზარდი თაობის გაუმჯობესობას. მართლაც და რა ძნელია იმისთვის რიგიან გზაზე დადგომა, სად მომზნოს წარმმღვანელი ზნეობითი პრინციპები, როცა ეს უკანასკნელნი სრულიად არ ეუფლებენ საზოგადო ცხოვრებაში; სად უნდა დაეჩვიოს იმათ თაყვანის-ცემას, [illegible] ვენი ან თითონ ჰქმნენ ამ პრინციპებს, ან თავიანთ ზნეობითი დაუდევრობით აქეზებენ ბოროტებას.

ამიტომაც, ბატონებო, თუ ნამდვილად, ჭეშმარიტად გიყვართ სიმართლე, პატიოსნება და გძულთ ბოროტი, მხარს ნუღარ დაუმშვენებთ ფლიდებს, მუსანათებს და უფრო აშკარად აღიარეთ როგორც სიყვარული, ისე ზიზღი. — აი ეს არის ჩვენი მოთხოვნილება, — ვიმედოვნებ, რომ იგივე უნდა იყოს — ყოველი რიგიანი კაცისა.

ნ. ხ.

შინაური ქრონიკა

ერთს ჩინებულს - ადმინისტრატორს, რომლის სახელი სათაყვანებლადა აქვთ მის უწინდელს სამმანებელში, ახალ სამმანებელში საქმე უკუღმა დატრიალებია და ხალხის ერთგულების გულისათვის წვეროსნები აშლიან. წვეროსნებს მიუმართავთ თავიანთ უფროსისათვის და მოკლედ მოუჭრიათ სიტყვა, ან ჩვენ უნდა ვიყოთ, ან ეგაო. წვეროსნები თუმცა შესამჩნევ ძალას წარმოადგენენ, მეტადრე მსუქან სადილგახშმების და «ბეჭების» მირთმევის შემდეგ, მაგრამ იმედია, არც ხსენებული ადმინისტრატორი ჩამოუვარდება და ხალხს გასაუკუღმეფად არ მისცემს პირში.

ყვირილიდამ გვატყობინებენ, რომ იქ შიგა და შიგ ყვავილი გაჩენილა და ამცრელი კი არავინ არის. ამის წინად [illegible] ფერშალს და ექიმს, აცრად უმაწვილებისათვის, მაგრამ ასე

ვლიანს გამოკვლევებს ვერსადა ვხედავთ, და მის მაგიერ გვეძლევა ისეთი თხზულებანი, როგორიც, მაგალითად, არის «იოვანე შავთელი XII საუკუნეში(?) ზ. მთაწმინდელისა.

ეს პატარა ბროშიურა არ წარმოადგენს არც ერთს თვისებას საფუძლიანი თხზულებისას; ავტორს მოუყვროვებია რაოდენიმე ბიოგრაფიული ცნობები იოვანე შავთელის შესახებ, მას მოჰყავს სხვა-და-სხვა საინტერესო ცნობანი შესახებ მე-XII-ე საუკუნის მწერლობისა და საზოგადოდ თამარის დროისა; მაგრამ მხოლოდ ამით თავდება მცირეოდენი ღირსება ზ. მთაწმინდელის წიგნისა. ყველა მოყვანილ ცნობათა საშუალებით, რომელთა უმეტესი ნაწილი უკვე ცნობილია ჩვენს მწერლობაში, ავტორს შეეძლო კარგი, საინტერესო წერილის დაწერა; ამისათვის საჭირო იყო სუფთა, კანონიერი ენა, ნაკლები პედიდურობა და მეტიჩარობა, მეტებული ლოღიკა და სამართლიანი და წინდახედული სჯა; არც ერთი ამ თვისებათაგანი არ მოიპოვება ზ. მთაწმინდელის წიგნში. პირველი ისა, რომ მთელი ბროშიურა დაწერილია უგემური, არა კანონიერი, გაუგებარი ენით. ავტორი ერთობ წარა-მარად ხმარობს სხვა-და-სხვა ძველს სიტყვებს, თითქო მათი ულაგოდ და უდროოდ ხმარება შეადგენდეს წერილის გამამშვენიერებელს თვისებას. რომელიმე უბრალო, მარტივი აზრის გამოსათქმელად ავტორი ხმარობს სრულიად მოუხერხებელ და უშნო პერიოდებს; ამის გამო აზრი ბნელი და შეუგნებელი რჩება; მაგალითად, რა უნდა ეთქვა ავტორს შემდეგი დახლართული, უგებარი პერიოდით: «საქართველოს ტურფა ბუნება, უმწვერვალესით გდმომზირალნი(?) მთა, ბარნი, შემკობილნი(?) ნაპრალნი, ბუჩქით(?) შეზორცებულნი(?) და ბნელი(?) ღელენი, აყვავებული(?) მდელონი, თვალ დაუვალი(?) ველთა [illegible] ცის კიდენი და ათას ნაირის() ფრინ[illegible] ველთა ხმოვანებრ(?) ჭიკჭიკი [illegible] დიდრებული და განცხოველებულ[illegible] უძვირფასესი ქვეყანა დიდს სახ[illegible] მნიშვნელობას უძღვნა შავთე[illegible], რო[illegible] ეს ტურფა ქვეყანა ზურმუხტ[illegible] ლიერით გარს მოქარგული — გა[illegible] ბის ძალით თავის შესაფერად[illegible] ლაც არ დაწინაურებულიყო(?), [illegible] დაც მაშინ მთანი და ბარნი[illegible] მის ცემდენ ძრწოლით წიერლს(), მას შიგან მყოფთა ელინთა [illegible] განზრწყინვებული მგზებარე აგრა[illegible] მის გამოკვ» (გვერ. 10). ამ პერიოდ[illegible] ში მოიპოვება ყოველისფერი, გარდა ნათელი აზრისა; ყოველს სტრიქონში ერთი-ორი უღრესი შეცდომა მაინც მოიპოვება, და, აი, თითქმის მთელი ბროშიურა დაწერილი [illegible]ანა უგვანო და ბნელის ენით; ავტორი თითქო მოწადინებული ყოფილა გრამატიკის სრული უცოდინარობა ეჩვენებინა. ამ გვარი ნიმუში ზ. მთაწმინდელის ენისა პირველი და უკანასკნელი არ არის; აი, კიდევ [illegible]რიოდე ნიმუში მთაწმინდელის ენისა: «ყმაწვილები მიდიოდენ ყველა ერთად, შეერთებულის გრძნობით, ერთანხმებულის ჰაზრით და ღრმას გა[illegible]ომეტყველების შორის გამჭვრეტელობით»(???). ყველა ამ გვარი თვალ[illegible]არგალიტის ჩვენება რომ მოვინდომოთ, მაშინ მთელი ბროშიურის გადაწერა დაგვჭირდებოდა, რადგანაც ბროშიურაში შეხვდებით ენის გრამატიკის სრულს უცოდინარობას, [illegible]ნადადებათა უკანონოდ შეკავშირებას და სხვა ამ გვარ თვისებებს, [illegible]ეულებრივითა ზ. მთაწმინდელის გა[illegible]ცემულ წიგნებში.

ყოველივე ნათქვამი შეეხება გარეგანს მხარეს თხზულებისას; რაც შეეხება შინაგანს მხარეს, უნდა ვთქვათ [მა]რთალი, რომ იგი სრულიად ეთანხმება გარეგანსა, რისგამოც წიგნი «იოვანე შავთელი» ჰკარგავს ყოველს მნიშვნელობას. წიგნში შეხვდებით [illegible]ად ყმაწვილურს სჯას, მოკლე მოსაზრებას და გარდამეტებულს მეჩარობას, ავტორი ჯაჯგურით შეე[illegible] შავთელისა და მწერლობის სხვა წარმომადგენელთა დევნისა და ტანჯვის ისტორიასა; ეს ხანა თამარ-მეფის დროისა მეტის-მეტად ტრაგიკულია: საქართველოს ისტორიისა, უუბრწყინველეს დროს საუკეთესო წარმომადგენელნი მწერლობისა, სწავლა-განათლებისა, უმთავრესნი პირნი საქართველოს გონებითი მოძრაობისა დევნილნი და ტანჯულნი ყოფილან; ეს გარემოება ჯერ-ჯერობით ახსნილი არ არის ჩვენს მწერლობაში, თუმცა ფაქტები მოხსენებულ პირთა დევნის შესახებ ცნობილნი არიან. ზ. მთაწმინდელი, როგორც ვთქვით, შეხებია ამ საგანს, მაგრამ სრულიად მოუხერხებლად: ის არ გვიჩვენებს იმ წყაროებს, საიდამაც ამოუკრეფია მოყვანილნი ცნობანი: ზოგიერთი მათგანნი, ცოტა არ იყოს, საეჭვოდ მიგვაჩნია. ავტორს სურს ახსნას მიზეზი მწერლობის საუკეთესო წარმომადგენელთა დევნისა; მაგრამ ამ შემთხვევაში მეტად მოკლე და უსაბუთო მოსაზრება გამოუჩენია.

ადვილად შესაძლებელია, რომ საუკეთესო მწერალთა დევნის მიზეზი იყო ის გარემოება, რომ ისინი იყვნენ დაწინაურებულნი პირნი, რომელნიც უმეტესს ნაწილად თავიდამ ვერ იცილებენ დევნასა და შურსა და ამიტომაც უდროვოდ და უწყალოდ იღუპებიან. როგორი იყო მე-XII-ე საუკუნის მწერალთა დაწინაურება, — ეს არც ჩვენ ვიცით და

გვიპასუხეს: ასაცრელი ჩირქი არა გვაქვს,— მოგვივა და აგიცრითო.

მოვაგონებთ ამ «ფერშალსა და ექიმს» ჩვენებურს ანდაზას სანამ.... «ჩირქი» მიეშველებოდეს, შეიძლება ყვავილმა ყვერილელ ბავშვებს ტყავი გააძროს.

— ფინანსთა სამინისტროში აღძრულა ლაპარაკი იმის თაობაზედ, რომ ამიერ კავკასიის აქციზის გამგეობა ამას იქით იმავე პირობებში ჩადგეს, რა პირობებშიაც არიან აქციზის გამგეობანი მთელის იმპერიისა (მოსკ. უწყ.)

— ჩვენის ქალაქის ზოგიერთ ნაწილებში ყვავილი საშინლად გავრცელებულა; გაზეთს «მშაკსა» სწერს ერთი ავლაბრელი ტერტერა, რომ ახალ-წელს აქეთ მარტო ჩემს მრევლში შვიდი ბავშვი მოკვდა ყვავილით და ოცდა-რვა ავადმყოფი ვაზიარეო.

— ფოთის ვაჭრების შეგირდების საბრალო მდგომარეობისათვის მიუქცევია ყურადღება იქაურ საბჭოს, რომელსაც, როგორც სწერენ გაზ. «ახალ-მიმოხილვას», გადაუწყვეტია კვირაობით და უქმე-დღეობით მაღაზიების დაკეტა დილის 9 საათიდამ ნაშუადღევის 5 საათამდე.

— შავი ზღვის ფლოტის უფროსი კომანდირი, ვიცე-ადმირალი პეშჩუროვი, თავის ახლანდელს მოვალეობასთან შესახებ შავი-ზღვის ფლოტისა და ნავთ-სადგურებისა, ინიშნება კომანდირად აგრეთვე ბაქოს ნავთ-სადგურისა და კასპიის ფლოტილიისა. («НОВОСТИ».)

წერილი რედაქტორთან.

ბატონო რედაქტორო! უმორჩილესად გთხოვთ მისცეთ ადგილი ამ ჩემს წერილს თქვენს პატივცემულს გაზეთში.

მე მივაბარე ჩემი შვილი იოსებ მელიქ-ბეგლიაროვის პანსიონში 14 ოქტომბერს 1881 წელსა, წელიწადში 329 მანეთად, იმ პირობით, რომ იმას კლასიკური გიმნაზიისათვის მოემზადებინა. გავიდა რამოდენიმე ხანი და მივიღე ბარათი, რომლითაც პანსიონი მატყობინებდა—თქვენი შვილი მშვენივრად სწავლობსო და ამის დასამტკიცებლად მომივიდა სწავლის ნიშნებიც, რომლებშიაც ჩემს შვილს 4-5-ზე ნაკლები ბალი არა ჰქონია. რადგანაც მელიქ-ბეგლიაროვი დამპირდა, შვილს უთუოდ მოგიმზადებ კლასიკური გიმნაზიისათვისო, ამისათვის მე ხარჯს არ მოვერიდე იმ ფიქრით, რომ, იქნება ღმერთმა მომხედოს და სახელმწიფო გიმნაზიაში მივაღებინო-მეთქი ჩემი შვილი. მაგრამ ბოლოს გამოვიდა, რომ მატყუებდა თურმე. 17 თვეში, ესე იგი ერთი წელიწადის და ხუთი თვის განმავლობაში, 652 მანეთი მივეცი. ერთხელ მიმიწვია თავის კაბინეტში, მშვენიერი მოწმობა მომცა ჩემის შვილისა და მითხრა, თქვენმა ვაჟმა უფროსს განყოფილებაში დაიჭირა ეგზამენიო და აი იმის ნიშნებიცა ნახეო; დღესვე შეიტანეთ თხოვნა და, უეჭველად, მიიღებენო, მეც დავესწრები ეგზამენის დროსაო. შევიტანე თხოვნა. ეგზამენისთვის დანიშნულს დროს ვუცადე ბატონს მელიქ-ბეგლიაროვს, მაგრამ თქვენი მტერი, როგორც ის არ მოვიდა. დავიჭირე ფაეტონი და წაველი მასთან სახლში. დიდის ალერსით მომეგება, შემიყვანა თავის კაბინეტში და მომცა პატიოსანი სიტყვა—ნუ გეშინიან, მიიღებენ თქვენ შვილსაო, მაგრამ ეს დაპირება სრულიად ტყუილი გამოდგა და ჩემი შვილი არამც-თუ უფროსს განყოფილებაში, არამედ დაბალს განყოფილებაშიაც არ მიიღეს, რადგანაც ეგზამენი ვერ დაიჭირა. ამ გვარად ბ. მელიქ-ბეგლიაროვმა ჩამაგდო ვალში, 17 თვის განმავლობაში 652 მანათი წაიღო და ამ ნაირად დამღუპა ერთი ღარიბი კაცი. ვინ იცის, რა წვალებით მქონდა მე ის ფული ნაშოვარი. მოგეხსენებათ, ახალი მოზარდი ბავშვი ათ წელიწადს რომ გადაცილდება, კანონით აღარსად სასწავლებელში არ იღებენ. მელიქ-ბეგლიაროვმა მე დამღუპა და სხვანიც რომ არ მოატყუოს, გთხოვთ, ბატონო რედაქტორო, ეს ჩემი წერილი დაბეჭდოთ. იმისგან მოცემული მოწმობაც ხელში მაქვს და თუ საჭიროება მოითხოვს, წარვადგენ, სადაც მომთხოვენ.

აგრეთვე რუსულს გაზეთებსაც ვთხოვ გადაბეჭდონ ეს ჩემი წერილი.

პ. ქ.

სხვა-და-სხვა ამბები.

ესპანიელთა უდარდელობა. ერთი მოგზაური იწერება ინგლისურ გაზეთში ესპანიიდგან: ვიტორიაში რომ მივედ, მაშინვე გავემგზავრე ხარაზთან—მინდოდა ჩექმები დამეკერებინა. სახელოსნოში არავინ დამიხვდა. ხარაზი ქუჩის მეორე მხარეზე იდგა თავისთვის არხეინად და პაპიროზს შეექცეოდა. დაფლეთილი ფარაჯა ჰქონდა მხრებზედ მოგდებული, თითქო გლახა იყოსო. დამინახა თუ არა, მედიდურის სახით მომიახლოვდა და, როცა გაიგო ჩემი წადილი, მიპასუხა: ცოტა მომითმინეთო. დაუძახა თავის ცოლსა და ჰკითხა: ქისაში რამდენი გვექნება თანხაო? «თერთმეტი შაური და შვიდი გროში»—მიუგო ცოლმა. «ჰო, მაშ მე დღეს არა ვმუშაობ», მოკლედ მომიჭრა სიტყვა ხარაზმა. «კაცო, და ეგ თერთმეტი შაური ისეთი რა თანხაა, რომ საქმეს თავიდან იცილებ, რა დიდხანს უნდა გაგწვდეს ეგ ფული?» ვკითხე განცვიფრებულმა. «ჰე, დალოცვილო, საქმე გადაწყვეტია. ვინ იცის, ჯერ ხვალამდისა ვცოცხლობთ!?» მიპასუხა იმან, გაბრუნდა და შეუდგა ისევ პაპიროზის კეთებას.

— ბომბერგის თეატრში თამაშობდენ ერთ პიესას, რაშიაც სცენაზე უნდა გამოვიდეს მაიორი, მთელს პარადის ფორმით მორთული. გამოჩნდა თუ არა სცენაზედ მაიორი, უცებ ერთი რეკრუტი, რომელიც მაყურებელთა შორის იჯდა, წამოხტა ფეხზედ, წესისამებრ გამოუჭიმა მაიორს და ელოდა მისგან დაჯდომის დასტურს. ფეხზედ დგომით, იგი უშლიდა უკან მჯდომ მაყურებელთ, რომელნიც მას ეუბნებოდენ დაჯექიო. რეკრუტი, შენც არ მომიკვდე, არ ჯდებოდა. ბოლოს, მეტი გზა არ იყო, თეატრის გამგემ გაიყვანა იგი გარეთ, ამიტომ რომ, თუმცა მან ბევრი უჩიჩინა ამ სასტიკის დისციპლინის ერთ-

---

არც ზ. მთაწმინდელს მოეხსენება. მაგრამ ზ. მთაწმინდელს მაინც-დამაინც სურს გვიჩვენოს შავთელის და სხვების დევნის მიზეზი, თუმცა მას არც თვალსაჩინო საბუთები აქვს და არც არავითარი საშუალება მიზეზის გამოსაცნობლად, გარდა თავისივე მცირე ღირსების მოსაზრებისა. აბა, რას უნდა მოველოდეთ იმ ავტორისაგან, რომელიც სწერს იოვანე შავთელის ცხოვრებას და «აბდულ-მესია» შავთელის სახელ-წოდებად მიულია! მაგრამ განა უსაბუთობა, სუსტი მსჯელობა ისეთი რამეა, რასაც შეუძლიან როგორმე დააბრკოლოს ზ. მთაწმინდელი, რომელიც დღეს ან ხვალ ძირიანად გადააბრუნ-გადმოაბრუნებს საქართველოს ისტორიას და მწერლობას, როცა სამს ნაწილად გამოსცემს «ქართველ მწერლების ბიოგრაფიულს ცნობებს» (გვერ. 16).

აი, როგორ განმარტებს ზ. მთაწმინდელი მიზეზს შავთელისა და სხვა გამოჩენილ პირთა დევნისას: «ასე ყოფილა მაშინაცა, რომ კაცს საზოგადო საქმეზე ხმა ამოეღო და ეთქვა, რომ მდიდარი და გლეხი ერთიაო, იმას მაშინათვე ან დაახრჩობდნენ, ან თავს მოჰკვეთდნენ და ან ცეცხლში დასწვამდნენ, რომ როგორ თუ შენ გაბედე და გლეხი და მდიდარი ერთად გახადეო. უეჭველია რუის-თაველის დასჯის მიზეზიც ესეც უნდა ყოფილიყო, რომ მან სთქვა: «თხა და მგელი ერთად სძოვდესო». ამაზე ეჭვი არ უნდა გვქონდეს, ბძანებს ზ. მთაწმინდელი. ამოწერილი სიტყვები ბ. მთაწმინდელისა მხოლოდ უსუსურ ყმაწვილებს მოეწონებათ და სამართლიანად ეჩვენებათ.

აი, ამისთანა უსაბუთო მოსაზრებით სურს მთაწმინდელს დააკმაყოფილოს მკითხველი და თითონაც გულწრფელად ჰგონია, რომ ისტორიული კითხვა ვამოვიცანიო.

მაგრამ ამისთანა ნიმუშებს არ გვაჯერებს მთაწმინდელი: მას კიდევ მომეტებული უმეცრება გამოუჩენია; როგორც ზემოდ ვთქვით, ავტორს «აბდულ-მესია» მიაჩნია შავთელის სახელ-წოდებად,—თუმცა ცხადია, «აბდულ-მესია» ჰქვიან შავთელის თხზულებებს გმირს. ამას გვიმოწმებს ბარათოვი თავის ისტორიაში და ესევე სჩანს რუსთაველის სიტყვებიდამ:

«ამირან დარეჯანის-ძე
მოსეს უქია ხონელსა,
აბდულ-მესია—შავთელსა,
ლექსი მას უქებს რომელსა,
დილარგეთ—სარგის თმოგველსა,
მას ენა-დაუშრომელსა
და ტარიელ მისსა რუსთველსა,
მისთვის ცრემლ-შეუშრომელსა.

ამ ლექსებიდგან სჩანს, ბ. მთაწმინდელო, რომ აბდულ-მესია უქია შავთელსა, და მაშასადამე აბდულ-მესია ყოფილა გმირი შავთელის თხზულებისა და არა მისი სახელ-წოდება. თქვენ კი, ბ. მთაწმინდელო, დარბაისლურად სჯით იმაზე, თუ რა სახელია «აბდულ-მესია»; თქვენ «არ უწყით, თუ რაისა გამო უწოდეს მას (შავთელს) აბდულ-მესია!? როგორც ვიცითო, ეს სახელი ქართული არ არის, არამედ სხვა ტომთა, ან ქართველთა კერპთ-თაყვანის დროინდელიო». ამოდენი სიტყვას რახა-რუხი არ დაგჭირდებოდათ, თუ რომ თქვენ მართლაც და რიგიანად გამოგეკვლიათ შავთელის ცხოვრება, ვინაობა და მოღვაწეობა. ეხლა გვიპასუხეთ, როგორ უნდა დაგენდოთ თქვენ, ბ. მთაწმინდელო, როცა ესეთს უმეცრებას იჩენთ თქვენს თხზულებაში. მართალია, ეს შეცდომა მარტო თქვენ არ გეკუთვნის და სხვებსაცა აქვთ წილი მაგ შეცდომაში, მაგრამ სხვისი შეცდომა თქვენს დანაშაულობას ბევრად მაინც არ ამცირებს, მეტადრე როდესაც განგიზრახავთ მთელი თხზულების გამოცემა თქვენ მიერ უცნობ პირზედ.

ჩვენ ვურჩევთ მკითხველს, თუ რა მწერალი და გამომცემელია ბ. მთაწმინდელი, რომელიც თავის უმეცრების მიუხედავად დარბაისლურად ჰკიცხავს ჩვენს ახალ-გაზდობას, ბაასობს ქართულს ისტორიაზე და მწერლობაზე და მოგვიწერს კანონებს ქართულის ორთოგრაფიისას; ბ. მთაწმინდელი, არ ვიცით რა საბუთით, სწერს «რუის-თაველს» და არა «რუსთაველს» ან «რუსთველს»; თუ «რუის-თაველი» უფრო კანონიერად მიგაჩნიათ, ბ. მთაწმინდელო, მაშინ თქვენი გვარი უნდა იწერებოდეს «მთა-წმინდელი»; გარდა ამისა, თქვენა სწერთ: «მწერლობასში, ბერობასში, დროსში და სხვ. თუ თქვენს წესს მივსდიეთ, მაშინ უნდა ვსწეროთ: მწერლობასა შინა, ბერობასა შინა, დროსა შინა და სხვ. რუსები რომ იტყვიან, სწორედ ისე მოგსვლიათ: «слыхалъ, гдѣ звонъ, да не знаетъ, гдѣ онъ». უძველესი ფორმა მაგ ბრუნვისა არის: «მწერლობასა შინა», მასუკან «მწერლობასში» და უკანასკნელი კი «მწერლობაში». უნდა იცოდეთ, რომ ყოველი რთული ფორმა გრამატიკაში თან-და-თან მარტივდება. კიდევ ბევრის თქმა შეიძლებოდა მთაწმინდელის ბროშიურის შესახებ, მაგრამ რაც ვთქვით, ისიც საკმარისია, რადგანაც ბროშიურის ღირსება ნათქვამიდამაც ცხადია.

ა. ნანეიშვილი.

ბუდეს ამასრულებელს, რომ გე ნამდვილი მაორი კი არ არის, არამედ მხოლოდ აკტიორი რომელიც მაორის როლს თამაშობს, მაგრამ რეჟისორი თავისას ლაპარაკობდა: «არ შემიძლიან, შენი ჭირიმე, რა ვქნა! ზატისა მაორი მასს დადგებულობის პირველ ფორმაში ზანდეჯან.»

— ერთი კაცი წაეჩხუბა მაგრას და ჯავრის ამოსაყრელად, დილით ადრე წავიდა და მისი სადგურის კარებზე წააწერა: «ღორი». მეორე დღეს მაგრა განაწყენებული მტერ მოუვიდა, გადასცა თავისი კარტოჩკა მას შეეგება და უთხრა:

«გუშინ შენი ბატონი ვიყავი ჩემთან და, რაკი ვერ გამიცნობა წავიდა ზარის წაკრუნა, დაუწერია კარებზე თავისი სახელი. მოახსენე, რომ მე ვიყავი მასთან ვიზიტის გადასახდელად.

— გაზეთს «Заря»-ს სწერენ ქუთაისიდამ (ქველი გუბერნიაში) ერთი შემთხვევის შესახებ: «ქუთაისის ოლქის სასამართლოს დეპუტატის სესიამ, სხვათა შორის, განიხილა სისხლის დანაშაულობა: დამნაშავე იყო საამდე-ასამდე წლის დედაკაცი, რომელიც თავის თორმეტის წლის შვილის სტრიქონის ცოლ-ქმრობის წაწიწა. ნაფიცთა მსაჯულებმა გადაუწყვეტეს საზიზღარს დამნაშავეს გადასახლება ციმბირის ერთ ერთს შორეულს გუბერნიებთაგანში.

ტელეგრამები

(«რუსეთის ტელეგრაფის სააგენტოსი».)

24 იანვარს.

ხარკოვი. იარმარკა თავდება; ხალხი იშლება; შედეგი სანუგეშო ვერ არის.

ვენა. დღეს დეპუტატთა პალატაში მინისტრმა - პრეზიდენტმა გამოაცხადა ის მიზეზები, რა მიზეზებმაც მმართველობა იძულებულ-ჰყო მიიღოს განსაკუთრებული ზომები მშვიდობიანობის დასაცველად; ამის მიზეზი არის ანარხისტების მანქანება, პოლიციის მოხელეთა ხოცვა და მუშებს შორის იმისთანა თხზულებათა გავრცელება, რომელნიც აქეზებენ მათ, რათა ცხოვრების წყობილება ძალდატანებით შესცვალონ. პოლიციის მოვალეობა ადვილი არ არის, რადგანაც ბოროტება მეტის-მეტად გაძლიერდა. მმართველობა ენერგიულად იმოქმედებს, მაგრამ ერთხელ აღნიშნულს წრეს არ გადასცილდება; განსაკუთრებულ ზომებს მხოლოდ ზოგიერთა ადგილებში მოიხმარებენ, თუმცა სხვა ადგილებშიც კი საშიშოა.

ლონდონი. პარლამენტი გაიხსნა დღეს; გახსნისათანავე წაკითხულ იქმნა სატახტო სიტყვა, რომელშიც მოხსენებულია, რომ ინგლისს სახელმწიფოებთან მშვიდობიანი დამოკიდებულება აქვს.

მადაგასკარი და საფრანგეთი მშვიდობიანად მორიგდენ.

იმის გამო რომ ეგვიპტის ჯარები დამარცხდენ სუდანში, ინგლისელებმა სხვა დროსთვის გადასდვეს ეგვიპტის დაცლა. გორდონს მინდობილი აქვს სუდანი დასცალოს.

25 იანვარს.

პეტერბურგი. სახელმწიფო საადგილმამულო ბანკის დაფუძნების ამბავი მართლდება. ამბობენ, ამ საგანზედ ლაპარაკი აღძრა ფინანსთა მინისტრმა სახელმწიფო რჩევაში 1884 წლის ბიუჯეტის განხილვის დროს. დაწვრილებით ამ საგანზედ ჯერ არაფერი ითქმის.

მოსკოვი. 23 იანვარს, საღამოს, ნიკოლაევის რკინი-გზის სახელოსნოებში 170 მჭედელმა არეულობა მოახდინეს და გალახეს გზის გამგე და ხელოსნების უფროსი. გუშინ მოხდა გამოძიება და აღმოჩნდა რომ მჭედლებს ეს ამბავი ჯავრის ამოსაყრელად მოეხდინათ, რადგან მეტად ავიწროებდენ და დიდს ჯარიმას ახდევინებდენ სახელოსნოებში მუშაობა შეაჩერეს უმთავრესი ინჟინერის მოსვლამდე პეტერბურგიდამ.

კაირო. მტერმა ბეკერ ფაშა საშინლად დაამარცხა როდესაც უკანასკნელი ტოკარზე მიდიოდა რათა ეს ქალაქი განეთავისუფლებინა. ბეკერ-ფაშამ დაჰკარგა 2000 კაცი და ექვსი ზარბაზანი. ბეკერ-ფაშა დანარჩენი ჯარით სუაკიმისკენ დაიწია.

განცხადებანი

ინგლისის მაღაზია

Maison de confiance

შეადარეთ ჩვენი ჩაი		მოსკოვის ჩაის	
	1 მ. 10 კ.		1 მ. 40 კ.
— —	1—20	— —	1—60
— —	1—40	— —	1—80
— —	1—60	— —	2— ,,
— —	1—80	— —	2—50
საუკეთესო	2— ,,	— —	3— ,,

იქვე იყიდება სხვა საქონელიც: თოფები, რევოლვერები, კრავატები, ჭურჭელი, ჩაიდნები, გასაღებები, დანები, კოვზები, ტაშტები, კალმები, ქაღალდი, შოკოლადი, კაკაო, კანფეტები, მურაბები, მაგნეზია, უნაგირები, კლეონკა, წინდები—კაცის და ქალის, ხელ-სახოცები, მაკინტოშის კალენკორი — სულ ყველაფერი 25-დამ 50 პროცენტით უფრო იაფად, ვიდრე სხვა რომელსამე მაღაზიაში.

ვინც ქალაქს გარედამ 25 მანეთიდამ 1,000 მანეთამდინ საქონელს გამოიწერს, გასაგზავნს არაფერს არ ახდევს. (100—74)

ინგლისური რკინის კრაოტები

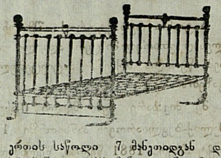

ერთის საწოლი 7 მანეთიდგან და ორის საწოლი 14 მანეთიდგან, მათი ლეიბები, ზღვის ბალახით გატენილი 5-დგან 8 მანეთამდინ. კიდევ შემდეგი ნივთები იყიდება 25$^0/_0$-ით უფრო იაფად, ვიდრე სხვაგან სადმე: ბრიტანიის მეტალის ნივთები, ჩაიდნები, საყავე, საშაქრე, ჩაისა და სტოლის კოვზები ჩანგლებითა, ფადნოსი, დასადგმელი, პირისსაბანი, სტაქნები, საუფოვნიკი, საწყაოები, რიუმკები, გრაფინკები, საქაშური, თეფშები, ბლუდები, სასალათეები, ტაშტები, სარძევეები, სამარილეები, გარჩიცის საფუძვლები, უნაგირები კაცისა და ქალისა, ალვირები, ხლისტები, ტანისამოსის დასაკიდებლები, საზალო მაკრატლები, ჯაქსები, უროები, წისქვილები, ხერხები, ქლიბები, გლიტები, ინგლისის თოფები და რევოლვერები, პიკები, ფარები, გაპსიულები, სათვალეები, ნახბები, კატერპროფები, საზნეები, ჩუღლები, წინდები, საფრები, სალფეტკებისათვის რგოლები, ყმაწვილი ჭურჭელი, მურაბები, კამფეტები, პიკულები, სოუსები, ზღვის ბალახი, ლიმიკიტონები და სხ. ინგლისურს მაღაზიებში №№ 156, 157, 158, 159 და 160. ამ ნომრებს ყურადღება მიაქციეთ. (100—50)

მიხეილ ქაიხოსროვს-ძეს ყიფიანს

ჰკურს აძლიოს გაკვეთილები ქართული ენისა, ლიტერატურისა და ისტორიისა და აგრეთვე გიმნაზიის კურსიდგან მატემატიკისა და ფიზიკა—ქემიის. (3—3)

საგლობუსო კალმები

რომლებითაც შეიძლება წერა სულ მსხვილ, უსწორმასწორო ქაღალდი. ერთად-ერთი სააგენტო—ინგლისის მაღაზია. იქვე არის ბევრი სხვა-და-სხვა გვარის კალმები, უოკელის ,,ხელისათვის''—25$^0/_0$ იაფად, ვინემ სხვაგან. იქვე: მელანი, ქაღალდი, კანვერტები, რვეულები, დაფა, კარანდაში, პენალი, კალმები, ბუმაჟნიკები, პორტსიგარები, ალბომები, რამკები, მაკრატლები, სამართებლები, სანთელი, სალესი ცარაშკები ჭურჭლების საწმედად (ზოლოპი), თეთრეულისათვის, პატარა ხაზები, ატაკებისათვის კლეონკები, ტახტები, სავარძლები, სარკეები, სავარცხლები, ბუზმანი, ზარები, ზინოკლები რულეტკები, კატერპასები, მზის-საათები, კომპასები, ტერმომეტრები, მეწყვები, ნემსები, მაგნატები, სვისტოკი, პომადი, ქამრები, სარტყლები. საყელური, პრობკები, საპრობკეები, კრანები, ფილტრები, შპრიცები თავის. ტანისამოსის, ცხენის და პატენტიანი მაგინტოშები, კრაგები, საქიმიო ქაღალდი კატერ-კლოზეტისათვის და სხვ. და სხვ.

პატაშკი—20 კ. (100—23)

ინგლისის მაღაზიაში

თმის - ამომყვანი

ამაგრებს თმას და ადრინდელ ფერს აძლევს, ფასი ერთი შუშისა 2 მან., გაგზავნით 2 მანეთი და 28 კაპ. (100—88)

მაკ - მასტერი

აქვე იყიდება ქინის პომადა თმების გასამაგრებლად. ფასი 1 მან. სხოტკები თავის ტკივილის მოსასპობლად, ტუალეტის საპონი, დუხები და სხვ.

მაზანდა

ხორაგისა, რომელიც იყიდება თბილისის ბაზრებში დუქნებში და ხელ და-ხელ 1 იანვრიდამ 1 თებერვლამდე 1884 წ.

გამომცხვარი პური რუსთის ფქვილისა — —1 გირ. 5 კ.

აქაურის ფქვილისა: პირველის ხარისხისა— —1 გ. 3 კ.

მეორისა — — —1 გ. $2\frac{1}{2}$

იმავე ფქვილ. თონეში გამომცხვარი:

პირველის ხარისხის—1 გ. 5 კ.

მეორისა — —1 გ. $3\frac{1}{2}$

მესამისა — —1 გ. 3 კ.

ჯვარის-მამის პური:

პირველის ხარის. ლავაში 1 გ. 5 კ.

მეორის ხარის. ლავაში 1 გ. 4 კ.

მესამისა — —1 გ. $3\frac{1}{2}$

ძროხის ხორცი:

პირველის ხარისხის—1 გ. 9 კ.

მეორის — —1 გ. 8 კ.

სუკი . . . —1 გ. 16 კ.

ცხვრის ხორცი —1 გ. 9 კ.

ღორის ღორცი:

პირველის ხარისხის —1 გ. 6 კ.

მეორის — —1 გ. 5 კ.

რკინის გზა

თბილისიდამ ქუთაისისკენ მიდის
8 საათზედ და 31 წამ. დილით.
თბილისიდამ ხაშურამდინ
3 საათ. და 11 წამ. შუადღის უკან.
თბილისიდამ ბაქოსკენ
11 საათზედ და 11 წამ. ღამისა.
ბაქოდგან თბილისისკენ
10 საათზედ და 23 წამ. დილისა.
ქუთაისიდგან თბილისისკენ
12 საათზ. და 25 წამ. შუადღ. უკან.
ქუთაისიდგან ბათუმისა და ფოთისკენ
5 საათზედ და 20 წამ. შუადღის უკან.
ბათუმიდგან თბილისისკენ
8 საათ. დილისა.
ფოთიდგან თბილისისკენ
8 საათ. და 45 წამ. დილისა.
ფოთიდამ და ბათუმიდამ მომავალი თბილისში შემოდის
10 საათზედ და 25 წამ. ღამისა.
ბაქოდამ მომავალი შემოდის თბილისში
7 საათ. და 49 წამ. დილის.

Дозв. ценз. Тифлисъ 25 Января 1884 г. ექ. ხელაძის სტამბა (Типографія Е. Хеладзе). გამომცემელი ბ. ქართველიშვილი. რედაქტორი ი. მაჩაბელი.